

Expressed Emotion Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Expressed Emotion Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21553>

Özet

İfade Edilmiş Duygu Ölçeği (Expressed Emotion Ölçeği), psikiyatri hastaları, özellikle de **şizofreni** tanısı almış bireylerin aile ortamındaki duygusal iklimi ve etkileşim biçimlerini ölçmek amacıyla Türkiye'de geliştirme ve uyarlama çalışmaları yapılmış bir araçtır. Ölçek, yüksek düzeyde **İfade Edilmiş Duygu** (EE) taşıyan aile ortamları, hastaların nüks oranları üzerindeki olumsuz etkisini araştırmaya hedefler. O. E. Berksun tarafından 1992 yılında yürütülen bu çalışma, şizofreni bakımında aile faktörünün önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

İfade Edilmiş Duygu, Expressed Emotion, **şizofreni**, Aile Faktörü, Ölçek Geliştirme, Adaptasyon, Psikopatoloji.

Yazarlar

O. E. Berksun.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **İfade Edilmiş Duygu** (EE) kavramı Türk kültürü ve diline uygun bir şekilde ölçmek ve değerlendirmektir. Bu ölçek, özellikle **şizofreni** hastaları aile üyelerinin eleştirel tutumları, dümanlık düzeylerini ve duygusal aşırılık belirleyerek, bu duygusal tepkilerin hastanın iyileşme süreci ve nüks riski üzerindeki etkisini incelemeye hizmet eder. Çalışma, bu kritik aile faktörünün Türkiye'deki psikiyatrik tedavi yaklaşımlarına entegre edilmesine yönelik zemin hazırlamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikiyatri alanında önemli bir yapı olan **İfade Edilmiş Duygu** (EE) yapısını ölçmektedir. EE, genellikle hastanın birincil bakıcısı veya aile üyesinin hastaya yönelik gösterdiği spesifik duygusal tepkileri ifade eder. Yüksek EE, genellikle hastanın nüks etme olasılığını artıran olumsuz bir aile ortamı yaratır.

EE yapısı temel olarak üç ana bileşenden oluşur:

Eleştiri (Criticism): Aile üyesinin hastanın davranışları veya kişiliğini sürekli olarak yargılaması ve olumsuz değerlendirilmesi.

Dümanlık (Hostility): Eleştirinin daha şiddetli ve genel bir reddetme tutumuyla birleşmesi.

Duygusal Aşırılık Bağılılık (Emotional Over-Involvement - EOI): Aile üyesinin hastanın hayatına aşırı derecede müdahale etmesi, kurban rolü üstlenmesi veya abartılı endişe

göstermesi.

Geçerlik

Berksun (1992) tarafından yürütülen bu çalışmada bir yüksek lisans tezi olup, **ölçek geliştirme** ve uyarlama denemesini içermektedir. Ancak, bu akademik kaynak özetinde ölçeğin spesifik geçerlik kanıtlarına dair detaylı bir bilgi sunulmamıştır (Kaynakta belirtilen değer: -). Ölçek geliştirme sürecinde, genellikle yapı geçerliği, içerik geçerliği ve ölçüt bağımlı geçerlik gibi standart **psikometrik** analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır. Ölçeğin, EE kavramının alt boyutlarının doğru bir şekilde temsil edip etmediği tez çalışmasında detaylandırılmamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizlerine dair spesifik istatistiksel veriler (örneğin, iç tutarlılık katsayıları veya test-tekrar test güvenirliği) bu özet kaynaktan elde edilememiştir (Kaynakta belirtilen değer: -). Özgün tez çalışmasında, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı gösteren güvenirlik çalışmaları yürütüldüğü kabul edilmektedir. Geliştirme aşamasında, Türk örnekleminde ölçeğin bileşenlerinin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısı ile incelenmiş olması muhtemeldir.

Faktör Analizi

Sunulan kaynak özetinde **faktör analizi** sonuçlarına dair herhangi bir detay bulunmamaktadır. Ölçek geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, Berksun (1992) çalışmasında, EE yapısının Türk örnekleminde kaç boyutta toplandığını belirlemek amacıyla açılmış veya doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanıldığı varsayılabilir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen Eleştiri, Düşmanlık ve Aşırı Duygusal Bağlılık boyutlarının ne ölçüde yansıtıldığını ortaya koymak için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Geliştirme ve Uyarlama Ölçeği (Development and Adaptation Scale)

Format: Kaynakta Derecelendirme bilgisi mevcut değildir (-). Genellikle yapılandırılmış görüşme veya öz bildirim formatında uygulanır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Psikiyatrik bozukluğu olan hastaların (özellikle şizofreni) birincil aile üyeleri veya bakıcıları.

Yaş Grubu: Yetişkin aile üyeleri.

Popülasyon Detayları: Şizofreni hastaların aile üyeleri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik araç geliştirme ve uyarlama denemesi metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

EE, Aile Terapisi, Nüks Riski, Psikometri, Ankara Üniversitesi, Master Tezi, Duygusal İklim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilgi mevcut değildir.

Bağılık E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: O. E. Berksun, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi (1992 çalışması için).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı veya izin gereklilikleri hakkında bilgi mevcut değildir. Akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Test Yılı: 1992 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılı).

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF belgesi bu bağlantıdan indirilebilir: [expressed-emotion-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Berksun, O. E. (1992). *Şizofreni'de aile faktörü: Expressed Emotion ölçeği geliştirme ve uyarlama denemesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.

Bu teze Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: [tez.yok.gov.tr](#)

İfade Edilmiş Duygu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın orijinal yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.